

Javna agencija RS za energijo

Irena Praček, direktorica

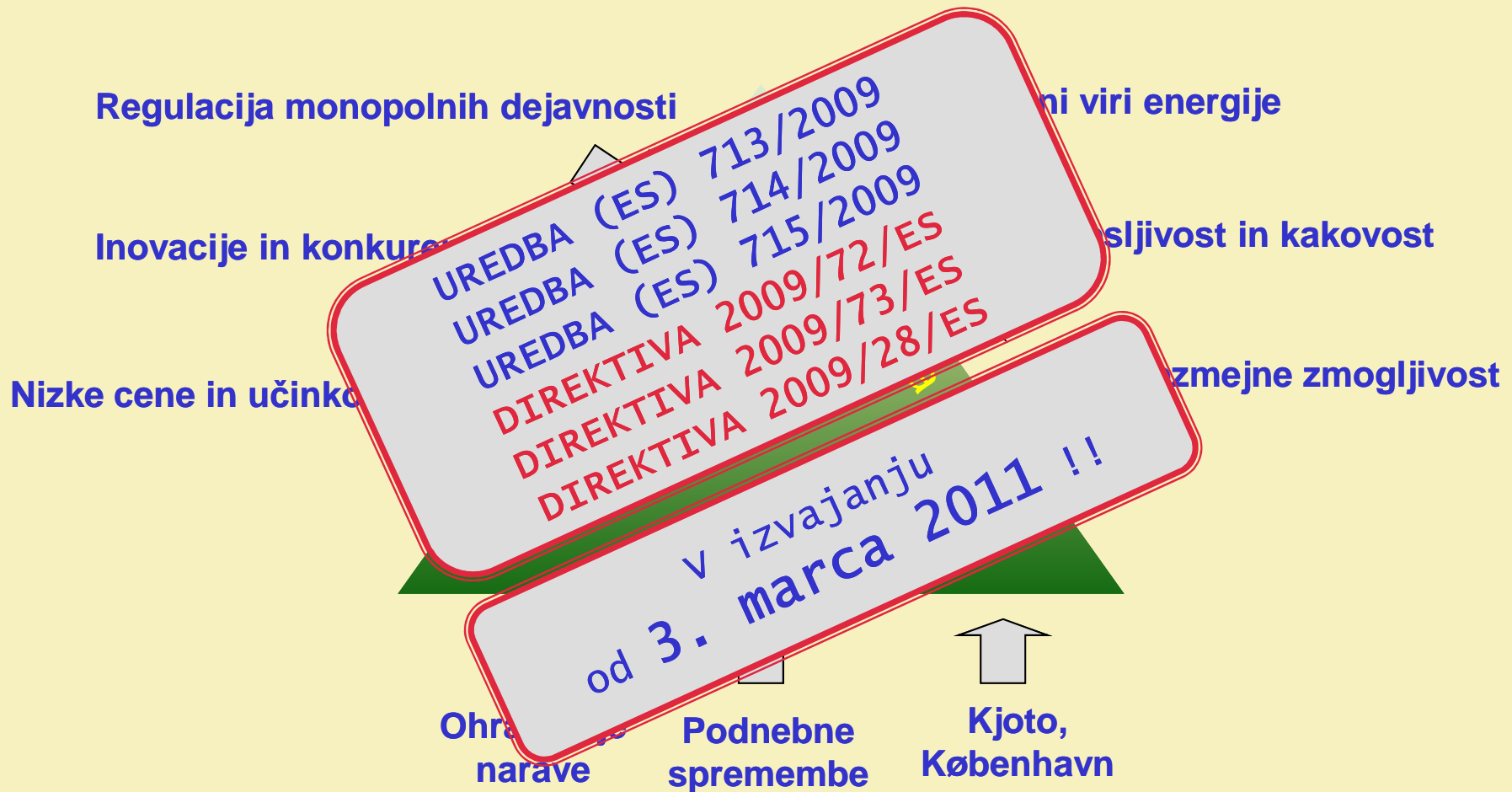
Vloga regulatorja v prihodnosti

En.konferenca 010

Ljubljana, 3. marec 2010

Okoljsko-energetski cilji 20-20-20

Nov sveženj direktiv vsebuje številne določbe o nalogah regulatorja:

- 2. sveženj direktiv iz leta 2003
  - Naloge regulatorja: **1 člen** na **1 strani**

- 3. sveženj direktiv iz leta 2009
  - Naloge regulatorja: **6 členov** na **5,5 straneh**

Podrobne določbe za regulatorja:

- 1) imenovanje in neodvisnost
- 2) splošni cilji in usmeritve
- 3) naloge in pooblastila

Neodvisna vloga regulatorja na energetske trgu:

- Regulator kot organizacija: pravno ločen in funkcijsko neodvisen od javnih ali zasebnih subjektov
  - ni del ministrstva !

- Zaposleni in upravljanje
  - delovanje neodvisno od kakršnih koli interesov na trgu
  - ne zahtevajo in ne sprejemajo neposrednih navodil od javnih ali zasebnih subjektov

- Regulatorni odbor
  - imenovanje članov za obdobje od 5 do 7 let z možnostjo enkratnega podaljšanja
  - možen sistem “rotacije” za odbor in člane vodstva

Pričakovana avtonomija regulatorja:

- regulator sprejema avtonomne odločitve neodvisno od katerega koli političnega organa
  - odločitve regulatorja so zavezujoče in se uporabljajo neposredno
- regulator ima ločena proračunska sredstva in jih samostojno upravlja
  - proračun, ki ga odobri zakonodajalec, ne sme vplivati na prednostne naloge regulatorja
- regulator mora imeti zagotovljene zadostne vire in finančna sredstva za opravljanje svojih nalog

Nepristranska in pregledna vloga:

- cilj določb:
  - regulator ne sme sprejemati odločitev, ki bi odstopale od splošnega interesa
  - nepristranskost = regulator sprejema odločitve, ki temeljijo na objektivnih meril in metodologijah

- Povzetek:
  - več pristojnosti in neodvisnosti $\geq$ več preglednosti
  - Kaj to pomeni?
    - odločitve morajo biti javne;
    - regulator mora delovati pregledno in se posvetovati z zainteresirano javnostjo, preden sprejme odločitev.

Glavne naloge regulatorja:

- določanje omrežnin: določanje in potrditev tarif ali metodologij
- zagotavljanje skladnosti delovanja sistemskih operaterjev prenosnega / distribucijskega omrežja na način, da podjetja poslujejo skladno z zakonodajo
- zagotavljanje dejanske ločitve dejavnosti (unbundling), da se preprečijo navzkrižne povezave med dejavnostmi prenosa, distribucije in dobave
- pomoč pri zagotavljanju ukrepov na področju varstva potrošnikov
- sodelovanje pri nalogah, povezanih s čezmejnimi vprašanji in z drugimi regulatorji ter Agencijo (ACER)

Sodelovanje regulatorja v EU regijah:

- splošni cilj:
  - spodbujati sodelovanje z Agencijo (ACER), regulativnimi organi drugih držav članic in Evropsko komisija (področje za konkurenčnost, okolje, energetiko in promet)
- dolžnost zagotavljanja skladnega delovanja systemskega operaterja (TSO) za električno energijo in zemeljski plin z direktivami in drugimi zakonodajnimi akti EU (posebej na področju čezmejnih aktivnosti)

Naloge nadzora:

- nadzor lahko izvajajo drugi organi v državi, vendar morajo biti informacije o nadzoru dostopne regulatorju
- usmerjene morajo biti v:
  - razvojne načrte systemskega operaterja prenosnega omrežja
  - nivo preglednosti na trgu
  - stopnjo in učinkovitost odprtosti trgov
  - čas, ki ga sistemski operaterji prenosnega in distribucijskega omrežja potrebujejo za priključitev
  - naložbe v proizvodne zmogljivosti

Pristojnost regulatorja:

- sprejme lahko zavezujoče odločitve na trgu z električno energijo in zemeljskim plinom
- opravlja preiskave in odloča ter naloži vse potrebne in sorazmerne ukrepe za spodbujanje učinkovite konkurence in zagotavljanja pravilnega delovanja trga
  - tudi za primer “virtualnih elektrarn in programov za sprostitev dobav plina”
- pridobi vse podatke od izvajalcev dejavnosti na področju električne energije in zemeljskega plina
- TSO naloži učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni
  - do 10% letnega prometa

Povzetek:

- ključ dobrega reguliranja in zaupanje v oba trga je v:
  - dokazljivi neodvisnosti
  - nepristranskosti regulatorja

- EU je s sprejetjem enotnih pravil (direktiv in uredb) zagotovila podlage za povečanje čezmejnega trgovanja in hitrejšega vzpostavljanja konkurenčnega trga z električno energijo in zemeljskim plinom.

- regulatorji imajo na podlagi direktiv na ravni EU jasno opredeljen enoten mandat

Zaključek:

- Energija je zelo pomembna v nacionalnem okolju vseh članic EU, vendar se je treba zavedati, da postaja energija znotraj EU vse bolj globalni in ne samo nacionalni problem.
- Treba bo pričeti privabljati kapital za zelo pomembne investicije, za to pa potrebujemo stabilno in predvidljivo okolje.
- Če želimo privabiti kapital, je treba zagotoviti primeren donos in jasna pravila.
- V Sloveniji vse preveč investorjev neposredno povezujemo z državo. Kdo pa je država? Odjemalci? Ali bomo v prihodnosti to zmogli?
- Energetska politika in regulativa se ne smeta odražati samo v skrbi za posamezne energente (plin, premog, električna...), ampak morata skrbeti tudi za spodbujanje naprednih tehnologij in infrastrukture.

Hvala za pozornost

www.agen-rs.si

